

FOLKTINGET

Avdelningen för förvaltningsutveckling
Finansministeriet

Hänv: **Finansministeriets begäran om utlåtande 17.3.2008** **VM070:00/2008**

Ärende: **Utlåtande om en samgång mellan magistraten i Esbo och Raseborgs magistrat samt
om samgång mellan magistraten i Åboregionen och magistraten i Åboland**

Allmänt

Svenska Finlands folkting (nedan Folktinget) vill först lyfta fram det faktum att finansministeriet har sänt begäran om utlåtande i finskspråkig version till samtliga remissinstanser, också till de mottagare vars majoritetsspråk är svenska. Enligt 27 § 2 mom. i språklagen ska statliga myndigheter i skriftväxling med tvåspråkiga kommuner använda kommunens majoritetsspråk. Ministeriet borde alltså ha skickat begäran om utlåtande i enlighet med kommunens majoritetsspråk eller på båda språken till de tvåspråkiga kommunerna.

Folktinget har tagit del av finansministeriets förslag och ger i det följande sitt utlåtande.

Finansministeriets förslag

Finansministeriet föreslår att Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland läggs ner och att dessa verksamhetsområden därefter ingår i magistraten i Esbo respektive Åbonejdens magistrat, vilka har finska som majoritetsspråk. Ministeriet föreslår att verksamhetsenheter i Ekenäs och i Pargas kvarstår. Enligt ministeriets motivering ger detta personalen möjlighet att specialisera sig och magistraterna möjlighet att fördela arbetsmängden jämnare. Finansministeriet har inte utvärderat förslagets språkliga konsekvenser, utan avser säkerställa svenska språkets ställning i efterhand med ny lagstiftning. Strukturreformen avses träda i kraft 1.1.2009.

Folktingets utgångspunkt

Folktinget konstaterar att det i nuläget finns två magistrater med svenska som majoritets- och arbetsspråk i södra Finland, Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland. Om finansministeriets förslag antas kommer de sammanslagna magistraternas majoritetsspråk att vara finska.

De nuvarande magistraterna med svenska som majoritetsspråk inrättades i enlighet med regeringsformens krav på nationalspråkens jämställdhet. Grundlagens förarbeten fastslår att denna inte försämrar nationalspråkens jämställdhet i jämförelse med den tidigare regeringsformen.

Folktinget hänvisar till 122§ i grundlagen som fastslår den språkliga grundprincipen för ändringar i den administrativa indelningen i landet. Bestämmelsen anger att sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. 122 § påbjuder således möjligheten till en indelning i språkligt enhetliga förvaltningsområden, där majoritetens språk är finska eller svenska. Denna bestämmelse ingår också i 35 § 2 mom. i språklagen.

Syftet med det grundlagsenliga skyddet i 17 § i grundlagen är faktisk och inte enbart formell likställighet mellan de båda språkgrupperna. Detta konstateras i regeringens proposition i samband med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd). I samband med samma reform bekräftar riksdagen att en faktisk språklig jämlikhet är svår att förverkliga och kan kräva särlösningar.

Professor Markku Suksi, Åbo Akademi, har analyserat betydelsen av dessa ställningstaganden och konstaterar: "I anslutning till administrativ indelning kan detta anses innebära att då det finns ämbetsdistrikt med finska som majoritetsspråk, bör det också finnas ämbetsdistrikt med svenska som majoritetsspråk." (JFT 3/2006, s. 283)

Folktinget hänvisar också till statsrådets redogörelse för central-, regional- och lokalförvaltningens funktion och utvecklingsbehov - Bättre service, effektivare förvaltning (SRR 2/2005), som antogs av riksdagen 16.3.2006. I denna redogörelse konstateras att den svenskspråkiga befolkningens särskilda behov beaktas när statens lokalförvaltning förnyas.

Denna avsikt med språklagstiftningen som helhet har senast bekräftats år 2006, då statsrådet av språkliga orsaker beslöt att inte lägga ner Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland.

Folktingets ståndpunkt

Folktinget framhåller att de tvåspråkiga magistrater som har svenska som majoritetsspråk är en garanti för att den svenskspråkiga befolkningens rätt till kvalitativt högklassiga tjänster på sitt eget språk säkerställs. Beslut som resulterar i att myndigheter med svenska som majoritetsspråk läggs ner försvagar svenska språkets ställning och försvårar den svenskspråkiga befolkningens lagenliga rätt till service på sitt eget språk.

Det aktuella förslaget är identiskt med det förslag som inrikesministeriet gav år 2006. Förslaget har långtgående konsekvenser för den svenskspråkiga befolkningens lagenliga rätt till service på sitt eget språk, men finansministeriet har trots detta inte beaktat det krav på språklig konsekvensbedömning som ingår i regeringsprogrammet. Enligt ministeriet kommer nya lagar att stiftas om det behövs, men ministeriet definierar inte innebörden i dessa och inte heller på vilken normnivå reglerna kommer att ges.

Folktinget hänvisar till detta och motsätter sig till alla delar finansministeriets förslag om att Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland med svenska som majoritetsspråk läggs ner. Förslaget är inte förenligt med 6 § 2 mom. språklagen. Denna bestämmelse anger möjligheten att av särskilda skäl inrätta en enspråkig enhet eller avdelning för den språkliga minoriteten inom ämbetsområdet. Lagberedarens avsikt med bestämmelsen är uttryckligen att förbättra myndighetens förmåga att handlägga språkminoritetens ärenden genom att vid behov inrätta särskilda svenska strukturer inom en myndighet. En sådan omorganisering kan komma ifråga i fall där myndigheten inte på ett tillfredsställande sätt klarar av att handlägga ärenden på den språkliga minoritetens språk inom

ämbetsdistriktet. Folktinget understryker att en tolkning där statsmakten ges fullmakt att lägga ner existerande myndigheter och ombilda dessa till en enhet eller avdelning inte är förenlig med språklagens syfte och bokstav.

Folktinget hänvisar ännu till ett konkret exempel på behovet av magistrater med svenska som majoritetsspråk. Inrikesministeriets beslut (26.2.2007) innebär att vissa uppgifter vid magistraterna i huvudstadsregionen överfördes till Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland från början av mars 2007. Enligt beslutet överfördes ansökan om namnändring, ansökan om fastställelse av delägarförteckningen i en bouppteckning och ärenden som gäller godkännande av erkännande av faderskap till magistraterna i Raseborg och Åboland i de fall där handläggningspråket är svenska.

Inrikesministeriets beslut år 2007 visar på det uppenbara behovet av magistrater med svenska som majoritetsspråk där behörighetsvillkoret beträffande språkkunskaper för tjänstemännen är utmärkta kunskaper i svenska. Beslutet åskådliggör också inrikesministeriets vilja att genom sitt beslut se till att medborgarnas lagenliga rätt till myndighetservice på svenska säkerställs, en rätt som inte till fullo tryggas vid övriga magistrater i huvudstadsregionen. Detta beslut förlorar emellertid sin relevans om de tvåspråkiga magistraterna sammanslås med vissa magistrater med finska som majoritetsspråk, så att servicen på svenska omvandlas till en stödtjänst för att förvaltningen som helhet ska kunna betjäna på svenska.

Folktinget betonar ännu att större förvaltningsenheter samt krav på kostnadsinbesparingar och ökad produktivitet inte får prioriteras framför åtgärder som syftar till att främja de grundläggande språkliga rättigheterna.

Folktinget hänvisar till de synpunkter som har framlagts i utlåtandet och föreslår att Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland fortsätter som självständiga magistrater. Om finansministeriet trots allt ser det som nödvändigt med större förvaltningsenheter bör Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland sammanslås. Folktinget anser att länsgränsen inte är ett hinder för en eventuell samgång, eftersom språkliga rättigheter är en grundlagstryggad rättighet medan administrativa gränser inte är det.

Helsingfors den 29 april 2008

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Ulla-Maj Wideroos

ordförande

Kristina Beijar

språkskyddssekreterare